

Colin Dexter

Inspecteur

MORSE

Moord op de
Barbara Bray

Colin Dexter

Moord op de
Barbara Bray

Vertaald door Ellen Segeren

De Fontein

I

Het denken is volledig afhankelijk van de buik; desondanks zijn degenen met de beste buik niet de beste denkers.

(*Voltaire*, in een brief aan *Alembert*)

Op de dinsdag voelde hij zich soms ziek. Op de woensdag was hij ziek. Op de donderdag voelde hij zich ziek, maar slechts met tussenpozen. Met veel moeite hervond hij op vrijdagmorgen vroeg – uitgewrongen, lusteloos en oneindig vermoeid – de energie zich van zijn bed naar de telefoon te slepen om te trachten zijn meerderen bij het hoofdbureau van politie in Kidlington zijn verontschuldigen aan te bieden voor zijn hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van kantoor op die dag laat in november.

Toen hij op zaterdagochtend wakker werd, merkte hij verheugd op dat hij zich aanzienlijk beter voelde. Terwijl hij in de keuken van zijn vrijgezellenflat in Oxford Noord zat, gekleed in een pyjama die even opzichtig gestreept was als een Lido-dekstoel, overwoog hij zelfs of zijn maag bestand zou zijn tegen een Weetabix. Toen ging de telefoon.

‘Met Morse,’ zei hij.

‘Goedemorgen, sir.’ (Een prettige stem!) ‘Wilt u een momentje aan de lijn blijven, de hoofdinspecteur wil u even spreken.’ Morse bleef aan de lijn. Weinig keus, nietwaar? Geen keus, eigenlijk.

Hij snelde de koppen in *The Times* die zojuist door de brievenbus in de kleine gang was geduwd – laat, zoals gebruikelijk op zaterdag.

‘Ik verbind u door met de hoofdinspecteur,’ zei dezelfde prettige stem, ‘een ogenblik alstublieft!’

Morse zei niets, maar hij bad bijna (en dat is nogal wat voor een atheïst) dat Strange zou opschieten en aan de telefoon zou komen en zou zeggen wat hij te zeggen had... Er kwamen zweetdruppel-

tjes op zijn voorhoofd en met zijn linkerhand zocht hij in het zakje linksboven op zijn pyjamajasje naar zijn zakdoek.

‘Ah! Morse? Ja? Ah! Het spijt me te horen dat je een beetje van slag bent, ouwe jongen. Het heerst behoorlijk, hoor. M’n zwager had het ook – wanneer was het nou? – een week of twee geleden? Nee! Ik sta te liegen. Het moet zeker drie weken terug zijn geweest. Maar ja, dat terzijde.’

De zweetdruppels op Morse’s voorhoofd kwamen nu in grotere hoeveelheden terug, en weer veegde hij ze weg, terwijl hij een paar verplichte dankwoorden mompelde in de hoorn.

‘Ik heb je toch niet uit bed gebeld, hoop ik?’

‘Nee... Nee, sir.’

‘Goed. Goed! Ik wilde je alleen even spreken, dat is alles. Eh... Luister, Morse!’ (Strange was duidelijk tot een conclusie gekomen.) ‘Het is niet nodig dat je vandaag komt – helemaal niet nodig! Dat wil zeggen, tenzij je je ineens veel beter voelt. We kunnen het hier net aan, denk ik. De kerkhoven liggen vol onmisbare mannen, niet? Huh!’

‘Dank u, sir. Heel vriendelijk dat u belt... dat waardeer ik zeer... maar officieel heb ik dit weekend toch vrij...’

‘Werkelijk? Ah! Dat is goed! Dat is eh... prima, nietwaar? Dan heb je de gelegenheid om in bed te blijven.’

‘Misschien, sir,’ zei Morse vermoeid.

‘Maar je zei dat je óp was?’

‘Ja, sir!’

‘Nou, ga dan terug naar bed, Morse! Nu heb je de kans om eens lekker uit te rusten... dit weekend, bedoel ik... nietwaar? Dat is net wat je nodig hebt... rust... als je je een beetje zwakjes voelt, hè? Dat was precies wat die kwakzalver tegen m’n zwager zei... Wanneer was het ook alweer...?’

Naderhand meende Morse zich te herinneren dat hij het telefoongesprek netjes had afgesloten, met passende bezorgdheid over de herstellende zwager van Strange; zich te herinneren dat hij opnieuw een hand over een voorhoofd had gehaald dat nu erg nat aanvoelde en heel, heel koud, en dat hij toen twee of drie keer erg diep ademhaalde, en zich toen naar de badkamer haastte...

Het was Mrs. Green, de werkster die op dinsdag- en zaterdagoch-

tend kwam, die onmiddellijk het alarmnummer belde en verzocht een ambulance te sturen. Ze had haar werkgever zittend met zijn rug tegen de muur in de gang aangetroffen: bij bewustzijn, blijkbaar nuchter en tamelijk toonbaar, op de diepbruine vlekken aan de voorkant van zijn dekstoel-pyjama na – vlekken die haar wat betreft kleur en structuur erg deden denken aan de drab in het onderste deel van een koffiepercolator. En ze wist precies waar ze op duiden, omdat die achteloos wrede dokter – het was nu vijf jaar geleden – duidelijk had gesteld dat wanneer zij hem maar onmiddellijk had gebeld, meneer Green misschien nu nog...

‘Ja, dat is goed,’ hoorde ze zichzelf zeggen, de situatie verrassend meester, ‘even ten zuiden van de rotonde op Banbury Road. Ja. Ik zal naar u uitkijken.’

Om 10.15 uur dezelfde ochtend verwaardigde een ietwat schoorvoetende Morse zich ertoe achter in de ambulance geholpen te worden, waar hij in zijn pantoffels en met een kriebelende, grijze deken om een schone pyjama heen geslagen, defensief tegenover een geüniformeerde vrouw van middelbare leeftijd ging zitten, die zijn weigering om op de brancard te gaan liggen blijkbaar als een persoonlijke belediging opvatte en die nu nors en zwijgend een wit geëmailleerd bekken op zijn schoot zette, waar hij nog eenmaal overvloedig en luidruchtig in overgaf, terwijl de ambulance over Headley Way omhoog klom, linksaf het terrein van het John Radcliffe Hospital op reed en uiteindelijk voor de eerstehulpafdeling tot stilstand kwam.

Toen hij op zijn rug lag (nu op een ziekenhuisbrancard) kwam het Morse voor dat hij misschien al een keer of vijf, zes dood had kunnen zijn zonder dat iemand zijn aftocht zou hebben opgemerkt. Maar hij was altijd wat ongeduldig (vooral in hotels, wanneer hij op zijn ontbijt moest wachten), en het duurde misschien niet zo lang als hij zich inbeelde voordat een in witte jas gehulde assistente hem bedaard onderwierp aan een ondervraging, die voerde van de namen van zijn naaste familieleden (in Morse's geval niet meer bestaand) tot zijn confessionele voorkeuren (eveneens helaas niet meer bestaand). Toen deze initiatieriten eenmaal achter de rug waren – nadat hij (als het ware) lid van de club was geworden en de aanmeldingsformulieren

had ondertekend – werd Morse het onderwerp van aanzienlijk grotere aandacht. Van ergens verscheen plichtmatig een jonge verpleegster, die met haar linkerhand een horloge van haar gesteven revers klipte en met haar rechter zijn pols opnam, vervolgens zijn bloeddruk mat nadat ze (volgens Morse) onnodig ruw de zwarte banden rond zijn bovenarm had aangetrokken, en daarna haar bevindingen op een status noteerde (met daarboven MORSE, E.) op een nonchalante wijze die suggereerde dat alleen uiterst dramatische ongeregelde- den haar reden tot onrust gaven. Dezelfde verpleegster richtte ten slotte haar aandacht op temperatuurkwesaties. Morse voelde zich ietwat dwaas zoals hij daar lag met een thermometer uit zijn mond stekend, voordat het ding eruit werd genomen, de schaalverdeling erop werd gecontroleerd, de uitslag ervan blijkbaar niet tot tevreden- heid stemde, het ding driemaal werd afgeslagen met de kracht van een paar backhands bij een pingpongwedstrijd, en vervolgens werd teruggeplaatst, met alle onbehagen van voordien, vlak onder de tong.

‘Ga ik dit overleven?’ probeerde Morse, toen de verpleegster haar verdere bevindingen aan de status toevoegde.

‘U heeft temperatuur,’ antwoordde het weinig mededeelzame tienermeisje.

‘Ik dacht dat iederéén temperatuur had,’ mompelde Morse.

De verpleegster had hem echter haar rug toegedraaid om het laatst binnengebrachte slachtoffer te onderzoeken.

Een jongeling, met aangekoekte modder aan zijn benen, en gro- tendeels gehuld in een rood-zwart gestreepte rugbytrui, was zojuist binnengereden, met een afzichtelijk uitzierende, cyclopische snee in zijn voorhoofd. Toch kwam het Morse voor dat hij volledig op zijn gemak was terwijl de(zelfde) assistente hem uitgebreid ondervroeg over zijn levensgeschiedenis, zijn godsdienst, zijn familieleden. En toen de(zelfde) verpleegster, eveneens op haar gemak, hem onder- wierp aan de stethoscoop, het horloge en de temperatuurmeter, kon Morse niet veel anders dan afgunstig zijn vanwege de vertrouwdheid die onmiddellijk tussen de jonge knaap en de even jonge deerne ontstond.

Ineens, en bijna wreed, beseftte Morse dat zij, dezelfde jonge deer- ne, hem – Morse! – had gezien zoals hij was: een man die zich in zijn

vijftig-en-nog-wat levensjaren door zijn leven heen had geworsteld en die op het punt stond de ietwat *infra-dignitatem* gêne van hernia's en aambeien, van urineweginfecties en – ja! – van zweren aan de twaalfvingerige darm tegemoet te zien.

Het bekken was binnen handbereik blijven staan, en Morse kokhalsde hevig, maar vergeefs, toen een jonge assistent-arts (niet ouder dan de helft van Morse's leeftijd) naast hem kwam staan en de rapporten van de ambulance, de administratieve staf en het medisch personeel bekeek.

'U heeft een nogal ernstige maagaandoening... beseft u dat?'

Morse haalde even zijn schouders op. 'Niemand heeft me nog iets verteld.'

'Maar u hoeft geen Sherlock Holmes te heten om te vermoeden dat er iets behoorlijk mis is met uw ingewanden, vindt u wel?' Morse wilde net antwoorden toen de assistent-arts verderging. 'En u bent zojuist binnengekomen, denk ik? Als u ons... Mr, eh... Morse, nietwaar...? Als u ons een momentje geeft, vertellen we u er zo snel mogelijk meer over, oké?'

'Met mij is het prima, werkelijk,' zei de behoorlijk gekastijde inspecteur van politie, terwijl hij weer ging liggen en probeerde de knoop die in zijn schouderpijpen was ontstaan, te ontspannen.

'Met u is het níet prima, ben ik bang! Als het meevalt, heeft u een maagzweer die ineens flink is gaan bloeden.'

Morse voelde een scherpe scheut van schrik ergens in zijn binnenste.

'En als het tegenvalt, heeft u wat we noemen een "maagperforatie". En als dát het geval is...'

'Als dát het geval is...?' herhaalde Morse zwakjes.

Maar de jonge dokter gaf niet meteen antwoord, maar porde, kneep en kneedde de daaropvolgende minuten in het dikke vlees van Morse's onderbuik.

'Iets gevonden?' informeerde Morse bij wijze van zwakke en gedwongen verontschuldiging voor een grimas.

'U zou wel wat kilootjes mogen afvallen. Uw lever is vergroot.'

'Maar ik dacht dat u zei dat het de maag was!'

'O ja, dat is het ook! U heeft een maagbloeding gehad.'

'Wat heeft dat met mijn lever te maken?'

‘Drinkt u veel, Mr. Morse?’

‘Wel, de meeste mensen drinken meestal wel een glaasje of twee, is het niet?’

‘Drinkt u véél?’ (Dezelfde woorden, een half toontje lager uit ergernis.)

Zo neutraal als zijn beginnende paniek toeliet haalde Morse nogmaals zijn schouders op: ‘Ik mag graag een glas bier drinken, ja.’

‘Hoeveel glazen drinkt u per week?’

‘Per week?’ piepte Morse. Zijn gezicht betrok als dat van een kind dat net een ingewikkelde hoofdrekensom heeft opgekregen.

‘Per dag dan?’ stelde de assistent-arts hulpvaardig voor.

Morse deelde door drie: ‘Vijf of zes, denk ik.’

‘Drinkt u sterke drank?’

‘Nu en dan.’

‘Wat voor sterke drank drinkt u?’

Opnieuw haalde Morse zijn gespannen schouders op. ‘Whisky – soms trakteer ik mezelf op een drupje whisky.’

‘Hoelang doet u met een fles whisky?’

‘Dat hangt af van hoe groot hij is.’

Morse zag onmiddellijk in dat zijn pogingen om grappig te zijn niet werden gewaardeerd, en snel vermenigvuldigde hij met drie: ‘Een week... een dag of tien... zoiets.’

‘Hoeveel sigaretten rookt u per dag?’

‘Acht... tien?’ antwoordde Morse, die nu wat routine kreeg en met gemak door drie deelde.

‘Neemt u wel eens wat lichaamsbeweging... wandelen, hardlopen, fietsen, squashen...?’

Maar voordat Morse zich weer op zijn sommetjes kon richten, reikte hij naar het bekken dat binnen handbereik was blijven staan. En terwijl hij overgaf, deze keer rijkelijk, bekeek de assistent-arts met enige onrust de koffiedrab vermengd met de veelbetekenende felrode druppels bloed; bloed dat dagelijks van zuurstof werd ontdaan door ruimschootse hoeveelheden nicotine en overvloedig werd verdund door alcohol.

Enige tijd na deze gebeurtenissen was Morse’s geest wat vertroebeld. Later kon hij zich echter herinneren dat een verpleegster

zich over hem heen boog, dezelfde jonge verpleegster als eerder, en hij herinnerde zich de prachtig gemanicuurde vingers van haar linkerhand die opnieuw het horloge in de handpalm pakten – kon bijna haar gedachten volgen, terwijl ze met gefronst voorhoofd de verontrustende vergelijking in zich opnam tussen zijn polsslag in een halve minuut en de tijdspanse van dertig seconden op haar horloge...

Op dit moment wist Morse dat de Engel des Doods met zijn vleugels boven zijn hoofd fladderde en hij voelde een plotselinge huivering van angst, want voor het eerst in zijn leven begon hij te denken aan doodgaan. Want inwendig, slechts gedurende een seconde of twee, dacht hij dat hij bijna de lovende overlijdensadvertentie, het eervolle krantenbericht, voor zich zag.

Eerste druk januari 2024
Dit is deel acht in de ‘Inspecteur Morse’-serie

Oorspronkelijke titel *The wench is dead*

First published 1989 by Macmillan an imprint of Pan Macmillan, a division of Macmillan Publishers International Limited

Copyright © Colin Dexter 1989

The moral right of the author of this work has been asserted in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2001, 2024 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht
Vertaling Ellen Segeren

Omslagontwerp De Weijer Design, Baarn

Omslagbeeld © Shutterstock

Opmaak binnenwerk Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 261 7152 9

ISBN e-book 978 90 261 7153 6

ISBN luisterboek 978 90 261 7154 3

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen, anders dan die in het publieke domein thuishoren, berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.